

КУЛЬТУРА АЗЕРБАЙДЖАНУ

Джабарлі Алісафа Хідаят огли, гр. МЕ-11

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Арделян М.В.
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Культурна спадщина Азербайджану дуже велика і самобутня. Значний вплив на культурний розвиток Азербайджану справила культура перських і тюркських держав, до складу яких входила територія сучасної держави. Особливо це проявляється в літературі та музиці.

Азербайджан відомий такими яскравими представниками культури як Нізамі Гянджеві (XII ст.), поет панегірист Гатран Тебрізі (XI ст.), класик азербайджанської поезії Фізулі (XVI ст.), який написав легендарну лірико-епічну поему «Лейлі і Меджнун». Творчість Нізамі справила величезний вплив на розвиток не тільки азербайджанської літератури, а й на літературу багатьох народів середньовічного Сходу. Особливо сильний вплив справила твір Нізамі «П'ятеріці» («Хамсе») – п'ять поем, сюжетно і композиційно різних, але пов'язаних єдиною ідеєю автора.

Культурне життя було ключем в таких містах як Гянджа, Шемаха, Тебріз. При палацах феодальних правителів існували цілі співтовариства поетів, мислителів, філософів і музикантів. Розвивалися такі ліричні жанри поезії як рубаї, касиди, газелі, що знайшло відображення в найбільшому пам'ятнику середньовічної азербайджанської літератури – стародавньому героїчному епосі «Кітабі Деде Коркуд». У ньому багато місця приділено опису традицій, культури, згадуються назви різних музичних інструментів, наведені цілі фрагменти, пов'язані з музикою, що свідчить про стародавню історію азербайджанської музики. Фольклор азербайджанців обширний і жанрово різноманітний. Героїчний епос представлений поемами-дастанами, серед яких найбільш відомий і значний епос про «Кер-огли» (Кероглу), поширений у ряду народів Близького Сходу та Середньої Азії. В образі Кероглу втілений народний ідеал справедливого правителя, безстрашного богатиря-тираноборця.

Творцями, виконавцями і хранителями творів народної творчості були співаки-ашуги – мандрівні поети-оповідачі, народні співаки. Вони поневірялися по містах і в кожному місті давали вистави на головній площі міста. Ашуги грали на струнних і щипкових інструментах, виконували традиційні народні пісні, розповідали епоси, поеми і різні історії. Послухати ашугів збиралися всі навколишні жителі, включаючи і аристократію. Ашугська поезія – специфічна форма національного азербайджанського мистецтва.